

Največji slovenski dnevnik -
v Združenih državah
Velja za vse leta \$1.00
Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States
Issued Every Day Except Sundays
and Legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N.Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 272. — ŠTEV. 272.

NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 19, 1919. — SREDA, 19 NOVEMBRA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

ALI BO PRIŠLO DO KOMPROMISA?

DR. GARFIELD BO PREDLAGAL SPORAZUM. — ZA DANES JE SKLICANA SKUPNA SEJA VSEH ODBOROV, KI SE BAVIJO S PLAČILNO LESTVICO. — POGAJANJA SO DOSPELA NA MRTVO TOČKO — ČETE ODPOKLICANE IZ PREMOGARSKIH OKRAJEV.

Washington, D. C., 18. novembra. — Vlada je storila danes prvi odločilni korak za sestavo premogarske plačilne lestvice. Kakorhtro se to zgodi, se bodo vrnili premogarji na delo.

Dr. H. A. Garfield, ki je zadobil zopet vse polnomoči kot kurilni administrator, je sklical skupno sejo vseh odborov, ki se bavijo s plačilnimi lestvicami. Ta seja je bila predložena na jutrišnji dan, ko se je dognalo, da danes ne morejo biti navzoči vsi člani. Če bi pa tega ne bilo, bi ne bili zastopani vsi okraji.

Odbori se pogajajo že več kot en teden, toda dosedaj niso še absolutno ničesar dosegli.

V glavnem premogarskem okraju so zaprti vsi premogovniki mehkega premoga. Neunijski rovi sicer obratujejo, pa ne morejo dobiti proizvesti.

Položaj postaja vedno bolj kritičen ter zahteva drastičnih odločb. Če ne bodo stopile te določbe v najkrajšem času v veljavu, bo ohromena vsa industrija v Združenih državah.

Dr. Garfield bo podal jutri premogarskim baronom in zastopnikom premogarjev daljšo izjavo, o kateri vsebinu pa naravnino ni še ničesar znanega. Sluti se pa, da jih bo pozval k delu, kajti na tak način kot je bilo dosedaj, ni mogoče priti naprej.

Vlada v Kansasu je začela na svojo pest obratovati premogovnike. Bojazen, da bi druge države sledile Kansasu, bo najbrže tako uplivala na obe stranki, da se bosta sporazumi.

Zastopniki premogarjev, ki so v odborih za plačilno lestvico, so obvestili zastopnika United Mine Workers of America, da še niso pripravljeni za skupno konferenco. Medtem pa je postal tudi jasno, da unijski uradniki ne morejo spraviti premogarjev nazaj na delo.

Štrajk, ki je nastopal tekom buffalskih pogajanj kot pošast, je sicer odpovedan, toda obstaja še danes. Položaj je torej veliko slabši kot je bil tekom tedanjih pogajanj.

Danes se je vrnilo le malo premogarjev na delo. Kljub temu so premogarski baroni kako optimistični ter pravijo, da bo obratovanje v najkrajšem času v polnem teku.

Charleston, W. Va., 18. novembra. — 800 zveznih čet, ki so bile vržene dne 31. oktobra v tukajšnji premogarski okraj, ker se je bilo dati, da bo posledica napovedi štrajka velik nered, so danes odšle. Niso se pa podale daleč in bodo ob vsaki priliki, če bo le potreba, na svojem mestu.

Vojaki niso dosedaj arretirali niti enega človeka, kar je najboljše znamenje, da vlada v tem okraju popolen red.

Izmed štrajkujočih premogarjev se jih je komaj 6000, toraj večno manj kot polovica, vrnilo na delo.

Salt City, Utah, 18. novembra. — Premogarji wyominškega premogarskega okraja so se hoteli vrniti na delo, pa so jih radikalci zavrnili. Na vse načine so jim prigovarjali, naj ostanejo doma.

Če so imeli kak poseben uspeh, ni znano.

Rock Springs, Wyo., 18. novembra. — Danes se je vrnilo na delo le malo premogarjev, ker so jim zapretili nekateri Dalmatinci in Črnogore, da jih bodo postrelili, če se vrnejo.

Inozemci so odločno za podaljšanje štrajka.

Punxsutawney, Pa., 18. novembra. — Šeststo unijskih majnarjev, ki je hotelo na delo v premogorje Florence, se je tukaj vrnilo, ker so slišali, da je bil iz zasede ustreljen skeb Joseph Zuby.

VELIK EKSPORT KOKOSOVIH OREHOV. General Pablo Gonzales se nahaja sedaj v Puebli ter ima v svojih rokah odločitev glede predloga Cordove. Jenkins, ki je bil zadran, čeprav ne v ječi, se je baje nahajal v spremstvu Cordove na neki farmi južno od Puebla in vi deli so ga številni peoni. Danes ni bilo zaznamovanih nikakih razvojev v tej zadevi.

DUNAJČANI STRADAJO.

London, Anglija, 18. novembra. — Tragičen opis stradanja na Dunaju sta podala dva dunajska zdravnik, Schlesinger in Hertz, v nekem zborovanju, ki se je vrso odvedli Viljema Jenkinsa, konzularnega agenta Združenih držav v Puebli, je ponudil vladu, da se izroči oblastim v namenu, "da pove celo resnico glede zadeve Jenkinsa, ki se je zaobrnula na povsem senzacijonalen način. V tem smislu se glase poročila, ki so došla sem."

Cordova je reklo, da je edini človek, ki ve za vse dejstva ter je dal izraza želji, da poda natančno in popolno izjavo.

POMANJKANJE

PREMOGA

Delna paraliza ameriških industrij bi bila posledica pomanjkanje premoga. — Položaj v Kansasu.

Chicago, Ill., 18. nov. — Generai ravnatelj železnice Hines in sedem okrajnih ravnateljev bo še pred večerom določilo, če je treba uveljaviti splošni embargo, da se ohrani zaloge premoga. Pravijo, da je embargo, že uveljavljen v malem obsegu z oziroma na pacificno obal. Splošni embargo, če bi bil proglašen, bi pomenjal naslednje: petdeset odstotno skrčenje potniških vlakov po celi deželi. Nezaposlenje petnajstih milijon ljudi. Industrija po celi deželi bi bila skoraj popolnoma zaprta, kajti le nekako 25 industrij smatrajo za neobhodno in bistveno potrebne. Ravnatelj severozapadnega okraja je izjavil naslednje:

Treba je neposredne akcije. Železnice, ki so bistvene za življeno naroda, morajo obratovati še naprej. Treba je radikalne akcije in splošni embargo je edina pot iz zadrege.

Vlada je prevzela premogovnike v Kansasu ter jih bo obratovala na svojo lastno pest.

ITALJANI DEZERTIRajo

Vlada je očvidno brez moči (?), da bi preprečila uhajanje vojakov na stran D'Annunzija.

Reka, Jugoslavija, 18. nov. — Italijanska vlada očividno nareči ustaviti dezertacijo italijanskih redniki čet, ki odhajajo na stranih čet, katerim poveljuje kapitan D'Annunzio in najnovješči dogodki upravičujejo domnevanje, da bodo redne čete lojalne pesničku, če bo zahtevala prilika tako. Zborni poveljniki, ki stražijo čelo premirja ob jugoslovanskem meji, trdijo, da ne bodo v stanu preprečiti dezertacij svojih čet in čet D'Annunzio vprizoril svoj počit v Istro, bi mu sledile cele direkcie.

Stevilni trgovski parniki so prisli semkaj tekom zadnjih par dni ter priveli s seboj živila in druge potrebštine iz Ancone. Ta trgovina je postala še večja in to radi pomoči, katero nudi D'Annunziju italijanska mornarica.

ke Rumuneev. Trdil pa je, da je to le začasna pomoč in da bo tujo svojo živilo kot da bi se izpostavili nevarnosti, da pada v ro-

DEBATA GLEDE LIGE

Pričakovati je kompromisa med administracijskimi senatorji ter republikanci, ki so za rezervacije.

Washington, D. C., 18. nov. — Voditelji v senatu so trdni v sklepnu, da izčistijo pot še pred odgodjenjem senata in senat sam pričakuje, da bo uglasil pot za končno ratifikacijsko glasovanje, ki se bo vrnilo jutri ali pa v četrtek. Določeno je bilo, da se bo sestal senat dve uri preje kot ponavadi in da bo ostal pozno v četrti na seji, če bo treba, da vprizore glasovanje glede zadnje rezervacije.

Spolno se je priznavalo, da ima zelo malo sedanjih predlogov upanje, da bi bili sprejeti. Trinajst rezervacijski komiteje za zunanjih zadev, ki so že sprejete, je predstavljalo maksimum koncesij, katere so dali republikanski senatorji, ki so za mile rezervacije, vendar pa je vrjetno, da bodo glasovali za nadaljnje določbe, tiskajoče se delavskih klavzul in enakosti glasovanja v Ligi narodov.

London, Anglija, 18. novembra. — Splošno depresijo je opaziti po celi Angliji vsled postopanja senata Združenih držav v zadavi Li-ge narodov. Mogoče bodo pozneši razvoji v Washingtonu razpršili nekaj te deprese. V sedanjem času pa so vsi sloji prebivalstva razčarani ter se boje, da se bodo vrnili stari, dragi in neupoznečni načini, kako vzdržati mir med narodoma.

Ta strah leži težko na narodu, kateremu je zadnja vojna vzela presenetljivo množino krvi in bogastva. Ne obžalujem le materialnih posledic uničenja dogovora za Ligo narodov, temveč se boje tudi moralne nesreče, ki bo posledica takega uničenja.

— Če bo akcija senata obvezljiva, — pravi C. A. McCarty, — bo izbila dno Lige kot jamstva za mir sveta. Najti bomo morali svojo lastno varnost na kak drug način in Austin Chamberlain se bo

ZMAGA CLEMENCEAUJA

Zmaga Clemenceau-ja je izvanredno presestila radikalce. — Slednji so dobili le 54 sedežev.

Pariz, Francija, 18. novembra. — Natancne številke glede volitev v Franciji kažejo, da imajo konzervativni, zmeri in nacionalistični elementi 494 sedežev v poslanski zbornici, dočim imajo radikalci le 54 članov v novi zbornici. Iz skupnega števila je 221 prejšnjih poslancev, dočim obstaja ostalih 327 poslancev, dočim je bilo 50,000 čeških vojakov v Sibiriji, ker je bil preveč reakecionaren v svojih nazorih.

V svoji opoldanski izdaji je socialistični list "Bon Soir" priznal poraz svoje stranke. — Clemenceau je zmagoval, strašno in presestljivo zmagoval, — se glasi. — Republika pa ni tako zmagovalna.

V kolikor je mogoče soditi iz podatkov, ki so znani dosedaj, so bile volitve, ki so se ravnokar vrstile, najbolj konservativne izbrane v notranje ruske zadeve in mi postajamo očividno sovodenje pri teh zločinu, vsled načinu, ki je zahtevalo 50,000 čeških vojakov v Sibiriji, ker je bil preveč reakecionaren v svojih nazorih.

GARY, Ind., 18. novembra. — Jeklarne v tukajšnjem mestu so danes zopet v polnem obsegu obravnavale, prvič odkar je izbruhnila stavka pred številnimi tedni. Tozadnevo izjavo so podali uradniki tukaj pod zaščito češkega orožja.

Vsled tega izgleda naša pasivnost kot direktna posledica principa neutralnosti in nevmešavanja.

— Celo če so bile Združene države v vojni, ni bil potreben versalski mir. Jaz se nisem hotel vzdružiti bitke za dušo predsednika Wilsona in vspriči vseh elementov, ki so stopali v položaj, nisem mogel izraziti Nemčije brez pogojno v roke obljubljenem pred sednikovom mirovnim podjetju.

BALTIŠKI DELEGATI IN BOLJŠEVIKI

BERNSTORFF DOLŽI KAJZERJA

V Dorpatu se je vršilo prvo posvetovanje. — Vlade Bermonsta je predsednik Wilson poslovati kot konec. — Čehi se hočejo vrniti posredovalcem leta 1916 in 1917.

Dorpat, Estonska, 18. novembra. — Berlin, Nemčija, 18. novembra. — Litvinov, prejšnji ruski posrednik, Maršala Hindenburga in Ludendorff besta prisostvovala jutrišnji ščiški delegaciji, ki se posvetuje seji podkomiteja, ki preiskuje zastopniki baltiških držav, je vprašanje odgovornosti za vojno, inči sivej prvej sestank z ostalimi Vojaške oblasti so odredile vse posdelegati včeraj popoldne in vršila tretje, da preprečijo demonstracijo izmenjava poverilnih pisem, egle, vendar pa je razpoloženje tako.

Čeprav se tičejo sedanja razločke v reakecionarnih kot liberalne edinole izmenjave jetnikov, nih krogih zelo napeto, se jih vendar smatra za zelo važne. — Zaslivanje dr. Helffericha, ne, kajti stališče Litvinova glede prejšnjega podkancelarja, je bilo vršenje bo najbrž kazalo stališču zaključeno danes.

Še boljševikov glede premirja in vprizorjen je bil poskus, da se

doloci odgovornost za odposiljanje.

Boljševiška delegacija, kateri tev besedila nekega govora prejacevajo M. Litvinov, prejšnji ščiški kajzera v Alzaci, na ruski poslanik v Angliji in ki predvečer nemških mirovnih predvključuje tudi dva ženski, je imelo za posledico razkritje, da

Vladivostok, Sibirija, 18. novembra. — Memorandum, ki obsega čeho-slovenske nazore glede položaja v Sibiriji, je bil izročen zastopnikom zaveznikov. V tem memorandumu se glasi:

— Neznosne razmere nas silijo, da prosim zaveznike, da razmisljam o sredstvih varnostnega spremstva nazaj v domovino, kateri povratek so zavezniki že obdržali. Čehi so bili pripravljeni stražiti železniški sektor, ki jih je bil prideljen ter so vestno vršili na logu, a sedaj je postala načina navzočnost ob Sibirski železniški vnamenu, da je stražimo, nemogoča in to radi najbolj prioritnih zahtev pravčnosti in človečanstva.

— Grof Bernstorff, predjenski poslanik v Washingtonu, je izjavil, da Združene države ne sile Združene države ne sile v vojni, nih bil potreben versalski mir. Jaz se nisem hotel vzdružiti bitke za dušo predsednika Wilsona in vspriči vseh elementov, ki so stopali v položaj, nisem mogel izraziti Nemčije brez pogojno v roke obljubljenem pred sednikovom mirovnim podjetju.

— Celo če so bile Združene države v vojni, nih bil potreben versalski mir. Jaz se nisem hotel vzdružiti bitke za dušo predsednika Wilsona in vspriči vseh elementov, ki so stopali v položaj, nisem mogel izraziti Nemčije brez pogojno v roke obljubljenem pred sednikovom miro

"GLAS NARODA"

SLOVENSKO PUBLISHING COMPANY
Incorporated

FRANK RADEK, PRESIDENT

LOUIS KENEDY, TREASURER

Place of business of the newspaper and address of above offices:
20 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" MAGAZINE AND BOOKS ARE SOLD IN AMERICA

Našo leta velja tudi na Ameriki in	Za pol leta na Ameriko New York \$2.50
Canada \$2.50	Našo leta na Ameriko New York \$2.50
Na pol leta \$2.50	Našo leta \$2.50
Na dve leti \$2.50	Na dve leti \$2.50
Na celo leta \$2.50	Na celo leta \$2.50

GLAS NARODA
("Voices of the People")
Every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$4.00.

Advertisement on agreement.

Dovoljen kres podpis in osebnosti se ne priznajo.
Denar naj se blagovati pošljati po Money Order.
Na vrednostni kratek naravnih poslov, da se nam tako priznajo vrednosti
zaznani, da hitreje našemo naslovniku.

GLAS NARODA
Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telephone 2276 Cortlandt.

TO SO SADOVI DENUNCIJANSTVA

Najuglednejši newyorški dnevnik "The New York Times" je priobčil v nedeljo članek, v katerem pravi, da so označile oblasti Združenih držav deset slovenskih listov v Ameriki kot — boljševiške liste.

No, več jih tudi ni kot deset, če izvzamemo znano clevelandsko glasilo srbskih monarhističnih idej, ki ima čast in ponos imenovati se prvi slovenski list, ki je dobil brez prošenja, potov in sitnosti — permit v Ameriki.

Sedaj so se jeli kazati zreli sadovi velikosrbskih agitatorjev, ki so bili pred leti za kravno pristužene narodove soldi odprli v Washingtonu Jugoslovansko Kancelarijo z edinim namenom, da pljujejo v obraz naroda, kateri jih je vzdrževal.

Svoje zaslombo so dobili pri srbskem poslaniku, ker so peli tak, kot je bilo dragi belgrajski kraljevske familiji, in potom srbskega poslanika so napravili nekoliko znanstva pri uglednih Ameri- kaneh.

Nastopali so kot zastopniki neodrešenega dela jugoslovenskega naroda, in srbsko kraljevo poslaništvo ni imelo nič proti temu:

Hoteli so biti absolutni gospodarji. Kar se nam ne pokori, naj ingine v prah; kdor je druga nega prepričanja kot smo mi, je iz- jalec svoje domovine in Amerike.

In vsakdo, kdor si je le predprnil pomisliti na jugoslovensko republiko, kdor ni javno in vsepovsod zagovarjal zastarele forme kraljestva, je bil označen s sramotnim pečatom izdajalec.

Poedinci, društva, časopisi — vse, vseprek!

V onih kritičnih dneh je bil pa v Ameriki en sam slovenski list, ki je donkišotsko ubiral na kraljevo strnno, in po volji Jugoslovenske Kancelarije je bil edinole ta list deležen milosti ameriških oblasti.

— Kaj pa ostalo slovensko časopisje? — je vprašala vlada, ne- poučena o naših razmerah, te samozvane, nikdar in nikoli izvoljene, nikdar in nikoli poverjene zastopnike ameriških Jugoslovanov ter Slovencev in Hrvatov v habsburški monarhiji.

Vjeli bi se v zanjko, če bi rekli:

— So dobri listi, zvesti svojim poštenim ciljem, samo z našo po- litiko se ničkaj ne strinjajo!

To bi bilo pošteno, a obenem nevarno za njihov žep, kajti ži- veli so v veri, da se mora onemogočiti oziroma pohabiti vse, kar jim ne ploska in kar jih denarno ne podpira.

Izgovora je bilo treba. — Kakšnega?

Takega, da bo zaledel, pa naj bo še tako fakinski!

— Razen našega clevelandskega glasila, — so rekli, — so vsi slovenski listi dele v dve vrsti: v cesarsko-kraljeve in puntarske.

Umagno je, da ameriškim oblastim ni padlo v glavo podpirati zagovornike Avstrije in iti puntarjem na roko.

Tako je dobil vsak slovenski list po zaslugu treh ali štirih Ju- goslovanov, črno piko. Nekateri so jo izbrisali z večjimi ali manjšimi naporji, z večjimi ali manjšimi stroški, a na mestu, kjer je stala pika, se še vedno pozna — mal madež.

Zadnje leto, prav posebno pa v zadnjih mesecih se je tudi po Ameriki jela širiti boljševiška bolezna. Veliko jih je obolelo na tej epidemiji, zadovoljni smo pa lahko in srečni, da ravno med ameri- skimi Jugoslovani ni izbirala svojih žrtv.

To smo pripravljeni vsak dan dokazati, podpreti z nepobitnimi dokazi in branitito našo trditve proti vsakemu, ki nas sumi.

Ali niso ameriški Jugoslovani, eden najmanjših inozemskih elementov, kupovali sorazmerno v največji meri Posojila svobode, ali se je pripeti le en-služaj, ali je bil kdio med nami, ki je cencal, ko ga je nova domovina zvala k dolžnosti?

Boljševiška epidemija se širi.

Naloga vlade je, da jo zatrpi. Iztrgati ji mora vse korenine, če jo heče odpraviti dobra.

Vladni uradniki opravljajo s čudovito vnero in natančnostjo svoj posel. Nobene listine in nobenega rekorda ne pregledajo.

In tako se je najbrže zgodilo, da so dobili v roku zapisnik slovenskih listov, katero je pripravila in grlo obrekla dična naša jugoslovenska brača.

Ceprav ni pike več, madež je vseeno. Kjer je pa iščenje tako temeljito, kot je v Ameriki, se lahko tudi na podlagi madeža dvigne težko obdolžijo.

To so torej sadovi, to so prvi pozitivni uspehi — Jugoslovanske Kancelarije.

Dopisi

New York, N. Y.

Društvo "Ilirija" st. 23, SZN pribred predstavo v dvorani za Strukljeve vasi št. 7, pošta Begunje pri Cerknici. Domač zapuščeno, dva sina in eno hčer Pokojni ni bil v nobenem državu. Zapokala ga je kompanija dne 13. novembra na katoliško pokopališče v Blaževille, Indiana County, Pa. Bival je v Ameriki 16 let, star je bil 51 let. Nesreča se je zgodila ob dveh popoldne, izvedel sem šele ob šestih zvečer. Tako sem poizvedoval za njegove stvari in povedali so mi, kjer je bil na hrani, da so vse njegove rezite in vse papirje pobrali v Greensburg, Pa., na sednico. Pokojni je ravno dan preje govoril, da samo odgovorčaka od žene, če je denar dobita, potem pa da ne prime več za delo. Ravno predno smo ga imeli izročiti materi zemlji, smo dobili pismo od žene iz domovine, da je rezit od denarja dobila, ali denarja se ne in dā naj se napravi domov. Tukaj, kjer je bil na hrani pri Hrvatih, prosijo, da bi se kakšen njegov sorednik zglašil, ali kakšen znanec, da bo za te stvari malo poskrbel in da bi mu to izročili, kar je tu ostalo. N. v. m. p.!

Na svidenje 23. novembra!

Odbor.

Bolivar, Pa.

Dne 11. novembra se je pripelnila nesreča v rovu Redfield Light Coal & Coke Co. Utrgala se je velika plasti premoga ter zasula rojaka Janeza Korošca. Ko so ga

Anthony Rehar.
Box 206. Bolivar, Pa.

Ukrajinci v Združenih državah

Velik element prebivalstva.

Med evropskimi deželami, ki so stopile v novo dobo razvoja vsled preobratov v svetovni vojni, se nahaja tudi Ukrajina. Več kot en milijon teh Ukrajincev pa prebiva v Združenih državah. Večina teh Ukrajincev je prišla iz iztočne Galicije, to je dela Ukrajine, ki je preje pripadal Avstro-ogrski monarhiji. Le nekako petnajst odstotkov skupnega števila Ukrajincev v tej deželi prihaja iz zapadne ruske Ukrajine.

Glavna razlika med obema vrstama Ukrajincev leži v verskih zvezah ter v vzgojnem napredku. Ukrajinci iz iztočne Galicije so grškokatoliške vere, oni iz ruske Ukrajine pa so člani pravoslavne cerkve. Zadnji so stali pod pritskom carskega režima, pod uplivom ruskega jezika, russkih idej in russke vzgoje. Pripadali so počasnemu kmčkemu razredu. Avstrijska vlada pa je bila bolj liberalna in posledica tega je bila, da je postala iztočna Galicija sedež ukrajinske kulture.

Ukrajini vzdržujejo privatevine v nekaterih delih, kjer se po- učuje v večernih šolah ukrajinski jezik ter siri poznavanje ukrajinske literature. V ameriških silah tekmo vojne je bilo nekako 30 tisoč mož ukrajinskega pokolenja.

Njih otroci dobivajo vzgojo v javnih šolah in v večini slučajev se zgodijo, posebno v velikih sred- šolah, da zrastejo otroci ukrajinskega pokolenja, le s površnim znanjem ukrajinskega jezika.

Ukrajini vzdržujejo privatevine v nekaterih delih, kjer se po- učuje v večernih šolah ukrajinski jezik ter siri poznavanje ukrajinske literature. V ameriških silah tekmo vojne je bilo nekako 30 tisoč mož ukrajinskega pokolenja.

Kot skrajno varčen in previden narod v kateremkoli poklicu so bili Ukrajinci med onimi, ki so nakupili največ vojnih obveznic.

Kot farmerji so preeje številni v North Dakota in Minnesota. — Majhne poljedelske kolonije Ukrajincev je najti v California in v Oregonu ter nekatere kolonije so zapošlene v lesni industriji.

V iztočnih in srednjezapadnih državah so Ukrajinci zaposleni v jeknarnah, premogovnikih in drugih rudnikih. V državah Nove Angleške so povečini tvorniški delavci. — V Philadelphiji je glavni stan nadaljnje dobrodelne organizacije, ki obsegata dvesto držav.

Nadalej je treba pripomniti, da so v večjih mestih številni Ukrajinci mizarji, tesarji in krznarji. V velikih mestih so ponavadi zaposleni v hotelih in restavracijah. Nekateri so tudi trgovci in meštarji. V Penn. in Connecticutu imajo kooperativne prodajalne. V Keyevske države je najti več Ukrajincev kot v katerikoli drugi. V Philadelphiji je glavni stan nadaljnje dobrodelne organizacije, ki obsegata dvesto držav.

V verskem oziru je pretežna masa Ukrajincev v Združenih državah grškokatoliške in Ukrajinci imajo tukaj več kot 100 cerkv.

Nekateri Ukrajinci so postal protestant v tej deželi ter spremi presbiterijansko veroizpovedanje. Ti imajo sedem cerkv v različnih delih države. Najti je nekaj en ducat ukrajinskih listov.

Glavna socijalno in vzgojna posredovalnica je Ukrajinski Narodni Komitej, kogega naloga je uva- jati Ukrajincev v ideale, naprave in zgodovino Združenih držav. Nadalje pa jih ta organizacija informira glede razmer in napredka v deželi in njih pradedov.

Ta organizacija, ustanovljena na dan sklenitve premirja, je na triotični izraz Liberty Loan kampanji ter ima 180 krajevnih družbi. — Ukrainici v Canadi.

V Canadi je 500.000 Ukrajincev, ki so vse dobrostoječi farmerji v Saskatchewanu, Manitoba in Alberta.

Celotne sekcije v teh provincah so pa tenkega, trdega ali voljenega.

popolnoma ukrajinske in kanadske vlada je valedi tega uvedla dvojezične šole.

Ukrajinci imajo več kot 200 cerkv v Canadi in en duhovnik v gotovih služajih božjo službo v več cerkvah. V Canadi izhaja nekako deset ukrajinskih listov. V Winnipegu, Manitoba je nekako 40.000 Ukrajincev, ki žive v glavnem v enem distriktu, katerega se smatra za izključno ukrajinski okraj.

V velikih iztočnih mestih, kot naprimjer v Montrealu in Toronto je ukrajinsko prebivalstvo omejeno. V kanadskih prekmorskijih silah je bilo 20.000 Ukrajincev.

Čudna primerja intimirne odnosa, saj med dvema naroroma obstaja v dvojezičnih šolah v ukrajinskih okrajih Canade. Tukaj se nauči kanadski dečki in deklek ukrajinskih pesmi, o katerih se glasi, da so zelo raznolike in lepe.

Uncle Sam kakor zdravstveni svetovalec

Te članke piše za "Glas Naroda". The United States Public Health Service.

Rupert Blue, vrhovni zdravnik.

Glavni tok priseljevanja. Nekako pred dvajsetimi leti so stopile v novo dobo razvoja vsled preobratov v svetovni vojni, se nahaja tudi Ukrajina. Več kot en milijon teh Ukrajincev pa prebiva v Združenih državah. Večina teh Ukrajincev je prišla iz iztočne Galicije, to je dela Ukrajine, ki je preje pripadal Avstro-ogrski monarhiji. Le nekako petnajst odstotkov skupnega števila Ukrajincev. Glavni tok priseljevanja.

Pretežna večina ukrajinskih priseljencev je obstajala iz moških, od najbolj zgodne možke dobe pa do štiridesetih let. Ukrajini, ki so prišle v to dobo, so ponavadi doble službe v privatnih hišah ali pa v hotelih in predilnih. Radi velikega števila Ukrajincev je to bila ukrajinska kultura, ki je pretežna za možitev seveda velike in kakorhtiro so se ukrajinke poročile, so se posvetile drugemu poslu, nameč onemu nadziranju.

Prvega leta so bile ukrajinske priseljence v Združenih državah, ki so se načrtovali na vzdoljivih pogreških, ki pa jih ovirajo njihov telesni in duševni razvoj. Razen tega so razmere, pod katerimi se otroci zbirajo v šoli — in na šola same na sebi — v veliki meri odgovorne za bolezni, ki se jih otroci naležejo te potomku po pokojnici v šoli.

Uspesen sistem zdravstvenega nadziranja moral bi poskrbeti:

1. — Za popolno sanitacijo vseh šolskih poslopij.

2. — Za učno nadziranje šolskih sob, da se najdejo in popravijo okolnosti, škodljive zdravju otrok, čim se te okolnosti pokajajo.

3. — Za službo, skozi ves čas šolske dobe, zdravstvenih nadzornikov, sposobnih izvrševati sanitarno in zdravstveno dolžnosti šolskih zdravnikov.

4. — Za nastavljanje bolničark tekmo ene šolske dobe.

5. — Za zobozdravniško preglevanje.

6. — Da se omogoči revnini otro

MRTVI KAPITALI

Hrvatski spisal JOSIP KOZARAC

(Nadaljevanje.)

Akoravno ti študenti se niso imeli niti pojma o službi, so vendar gledali v svojem duhu, kako bodo po vsakem imenovanju preškočili po trideset svojih kolegov; že so izračunali, katero čast bodo imeli v tridesetem, katero v petintridesetem letu, — v štiridesetem letu pa bo dosegel vsaj najvišjo uradniško stopnjo... Izpit! To je nekaj postranskega, gola formalnost, istotko izpričeval, po katerem se nikdar ne more presoditi, kaj ta ali oni zna in razume. Po njihovi sodbi je skorodnevo eni več razumel, ki je imel slabše izpričeval... Pri tem so se najbolj jezili na roditeljev in sorodnike, ki so vedno zahtevali nekakih izpričeval, kakor da je vse učilišče normalka, kakor da se sedaj šole kot za mladih dni njihovih roditeljev...

In ko so tako sedeli in puščali, čitali in razpravljali uvodne članke dunajskih in budimpeštaških časopisov, niso kljub vsemu tolmačenju političnih novosti imeli oči, da bi pogledali, kaj se pše v onem drugem ali tretjem delu časopisov. Niso imeli smisla za naslove: "Der Oeconomist", "Wochentlicher Börsenbericht" itd., niso razumeli, kaj pomeni stotina in stotina inseratorjev (glasov), kjer razni proizvodi tekmujejo drug z drugim o prednosti, kjer se isče služba in ponuja, kjer vsak oni oglaša prikrito kliče: dajte mi, da živim!... Za njih je vse to navorozno konkuriranje, ta borba za življenje imela žalivo, komično stran, da si človek za prehavo obre da ugodno skrajša kak hip.

Razen edinega Luje niso niti leseno bili boljati. Na vsečilisce se prišli mladi in jedri, a sedaj po tretjem letu so se že jeli grbančiti, bledeći in sušiti. V eventu življenja niso ti mladi ljudje imeli toliko, da bi se lahko na dan trikrat dobro najeli, nego so s karko nehranljivo jedjo morali zadovoljevati maglo se razvijajoče mistic. Na štipendistih in na študijih vsečilisce se je jasno čula materijalna beda, dasi je bilo za njih potrešenih vsaj tristo golnarjev na leto! Po onem sutmec zateglem pokašljevanju se ni moglo pričakovati, da bo to telo odobreno navalom, s katerim je združen živiljeni obstoj. To stradanie ni moglo pospeševati niti telesnega niti duševnega razvoja. Bili so kakor gorski potoci, ki je poletel k morju, a se rezmočarili in izgubili že na pol pota, ne manjšo toliko vedne sile, da si predele re pot skozi močvirja in kamene.

Bistromni Lešč je brzo izprevidel, da mladi ljudje, ki v jatah leta na vsečilisce, izgube v onih treh do štirih letih stradajočega vsečiliskega življenja pravo voljo za delo, vzeti duha, jasen pogled v bodečnost, — ker se za njih sedaj brigajo roditelji in štipendije, a potem ta ali oni državni urad. A to je največji morilec duševnih sil: vedeti namreč, da pridej — niti se bolje ali slabše — po dovršenih naukah v urad s takoj ali tako plačo. A v uradu postanejo mašine, mrtva telesa, katerim se potisne v roko pero, da pišejo z njim od jutra do večera, a nečena vrsta jih morda ni vzhitila, ni jim vlaži ljubezni do življenja za jutrišnji dan.

A kaj se bi lahko doseglo s tolikim denarjem, ki nai zadošča, da iz teh mladeničev napravi neodvisne in v primeri z visino izdane glavnice oskrbljene ljudi, ako bi se naložil v kako drugo svrbo? Koliko kapitala je propadlo že na tačni! In akoravno je očividno, da se kapital, naložen v to svrbo, slabo plača, vendar ga toliki, reselki bi, z nekako strastjo razispajajo za nje. Najboljši denarni ekonomi — Izraeliti — ne trošijo mnogo v taka podjetja, omi v to svrbo izdajajo samo, kadar so vnaprej sigurni, da se jim bo naložena glavnica rentitala: samo najdarovitejši njihovi simovi se posvečajo znanosti, in to najbolj dobitkonosni: zdravilstvu in odvetništvu. Vsi drugi njihovi otroci leta k obrtu in trgovini, temu večnemu viru pridobivanja bogastva...

(Dalje prihodnjic.)

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA". NAJVEĆI SLOVENSKI DNEVNICK V ZDRAVJAH

Ti greš lahko v Evropo — ne moreš pa prinesti Evrope sem. Lahko pa vidiš vso evropsko vojno samo za \$3.85.

Vojna je končana. Ali hočete videti sramite bitke, ki si se vrsale v Franciji, Belgiji, Rusiji, Italiji, Srbiji, na Angleskem in drugih evropskih mestih? Ali hočete spopade med submarine in bojniimi ladji na visečem morju? Boje aeroplakov v zraku? Dežele, vasi in mesta uničena ter cerkeve razdeljene? V resnicu vse strahote vojne, v katero je bil zaseden.

Vse to lahko vidiš v svojem lastnem domu brez stroškov, vse jasno in natančno s pomočjo našega stereoskopa, zadnje iznajdbe. Vsi ti prizori so bili vseti na bojišču in če gledas namreč s tem stereoskopom, jih boli videti tako jasno kot da bili v resnicu. Citanje časopisa in knjig ti ne more dati takega jasnega pojma kot če vidiš vse vojne slike skozi našo stereoskop. Ta stereoskop je krasno izdelan in jasno močan. Traja več let in pogledi so neizbrisni spomin na svetovno vojno.

Ta stereoskop s sestimi serijami vsebujejočimi 150 slik, lahko kupis za kratke čas za \$3.85. Vreden je najmanj \$10.00 in se ga zmore dobiti edinolego od nas. To nekaj čisto novega inzanimivega za vsak dom. Če hočete pridobiti denar postopek takoj naročilo, predno se mu cena zviza. Ne posili denarja naprej. Poslite samo 50 centov v stampah kot depozit, ostanek pa plačaj, ko ga boli dobili na dom. Pisite takoj na: UNION PRACTICAL CO., 1065 Milwaukee Ave., Dept. A113, Chicago, Ill.

Uredniški članek iz starokrajskega lista

Razgovor z dr. Korošcem

* Urednik "Slovenca" je imel z dr. Korošcem, ki se nahaja sedaj v Ljubljani, razgovor sledеči:

— Vaš odhod iz Belgrada se v nasprotnih političnih krogih različno komentira. Nekateri pišejo, da ste se uverili o nemogočnosti državnega edinstva in se vrnili domov, da se orientirate za federalistično državno obliko; drugi, da je vaš odhod demonstracija proti vladarski hiši; tretji da hočete stranki priporočiti abstinenčno politiko. Koliko je resnice na vsem tem?

— Ne razburjajte se, gospod urednik! Nasprotnikom ne bo nikdar prav, kaj in kako se na naši strani dela. Ako bi ostal v Belgradu, bi pisali, da z velikim gladom prežim na ministarske stolice in se ne odmaknem iz Belgrada, a sedaj, ko sem odšel iz Belgrada, imajo zopet svoje pomisleke.

Da ne vedo ali nočajo vedeti istine, zakaj sem odpotoval iz Belgrada, predno je kriza rešena, se razvidi pač najbolj iz tega, da navajajo različne razlage, da torej ugibajo. Razlage, ki mi jih podtiskajo naši protivniki, so zame dokaz, na kateri poti bi nas hoteli videni, da se onemogočimo za alianse s srbskimi strankami in da damo našim političnim nasprotnikom novega gradiva za napade na nas.

Sedaj k vprašanjem, ki so zelo delikatna! Mi da bi spremenili svojo programno točko državnega jedinstva? — Rekapituirajmo, kaj se je zgodilo v zadnjem času.

Večemesecna ministrska kriza se ne more rešiti. Kriza se ni začela vsled vprašanja o državnem edinstvu, niti je to vprašanje dosedaj oteževalo reševanje krize. Treba je ponovno konstatirati, da je kriza nastala, ker je stranka stranki očitala korupejo in kazujivo počasnost v notranji upravi. In v potezu krize, kakor rečeno, ni ideja državnega jedinstva nikdar delala kakih potežkoč niti je prišla v diskusijo. Vsledtega je pač za vsakega politika jasno, dase mi nismo mogli naenkrat spodbuditi ob vprašanju državnega jedinstva in oditi v domovino po novo orijentacijo. Uverili smo se pač, da mnoge stranke nimajo prav nobenega smisla za ugled države in za dobrobit državljanov, marveč samo za svojo strankarsko malho, toda to se ne da ozdraviti niti s centralistično niti separatistično orijentacijo. Tu je treba novih idej in novih ljudi.

Absolutno izključeno je seveda, da bi z našim odhodom hoteli vprizoriti kako — antidinastično demonstracijo. Najprej je za to treba antidinastičnega razpoloženja, a vi najbolj veste, da takega razpoloženja v meni ni. Slovenski narodni zastopniki dobro vemo, kako globok, navdušen in odkrit prijatelj slovenskega ljudstva je sedanji regent. To pokazuje ob vsaki priliki. Bili bi pač slabi politiki in to se nam dosedaj še ni očitalo niti od nasprotne strani, — ako bi z otročimi demonstracijami obdijiali prijatelje svrjega ljudstva od sebe. Vprašanje pa, ali se je kriza v vseh fazah reševala ustavno in po parlamentarnih običajih, to je vprašanje, ki teče po svojem lastnem tiru, in nima z vprašanjem o obliki vladavine prav nič opraviti.

Da hočemo delati abstinenčno politiko?

To je najboljša politika, da se naredi usluha nasprotnikom, in da se zanesi ču nemoči in nesigurnosti v lastne vrste. Na abstinenčno mislimi nikdar niti v sanjah. Kdo beži, ne more zmagati, zmanjša raste samo na bojiščih.

— Zakaj ste potem odšli iz Belgrada, predno je kriza rešena?

Odgovor na to vprašanje je obenem tudi najboljši, edino pozitiven odgovor na zgoraj omenjene insinuacije. Počasnost, s katero se kriza rešuje, intrige, s katerimi se povzročajo vsak čas nova nasprotva in osebnostna vprašanja, ki igrajo v krizi veliko vlogo, morajo v vsakem zdravem človeku vzbudit gnus pred tem miljejem, v katerem se sedaj kriza že več mesecov rešuje. In ako me je sedaj ta gnus nagnal domov, je pač znamenje, da vse te grde spremiščevalke sedanje vladne krize ravno v zadnjem času nastopile v posebno ogromnih oblikah. Sicer pa so ostali štirje člani našega kluba pod vodstvom tovarnika Fona v Belgradu in naša stvar je z njimi dobro zastopana in gotovo s tako velikim številom članov kot pri drugih klubih. In vi veste tudi, da že od januarja nisem bil doma in ali je čudo, da sem hrepnel zopet videti naše ljudi, naše kraje ter želel se, ne s pismi, ampak ustmeno razgovarati o naših razmerah.

— Ali se mislite k malu vrniti v Belograd?

— Kakorhitro dovršim razgovore z našo stranko. Rad bi se govoril z našimi ljudmi v Savinjski dolini, Mariboru, Prekmurju, na Murskem in Ptujskem polju ter se potem po zopetni konferenci z našimi prijatelji v Zagreb, vrniti v Belgrad. Vidite, da v istini ne mislimo na abstinenco.

— Mislite li, da bo kriza že dotedaj rešena v Belgradu?

— Ne vem, ker je težko reči, kdaj bo pamet in skrb za državo

Vprašanje otrok v Združenih državah

Leta 1912 je kongres Združenih držav sprejel zakon, s katerim je bil vstanovljen otroški urad. Ta urad je bil tedaj dodeljen oddelku za delo, in njegova naloga je bila, kakor je to označil Kongres, da preiskuje in poroča vseh vprašanjih, ki se tičejo dobrobiti otrok vseh slojev našega prebivalstva.

Children's Bureau je tudi proučeval v poročilu o razmerah, pod katerimi otroci delajo in se igrajo, in glede oskrbe, ki se posvečuje umebolnim in k zločinu na klonjenjem otrokom.

Izdal je tudi izvestje o zakonih,

oskrbo.

Children's Bureau je tudi proučeval v poročilu o razmerah, pod katerimi otroci delajo in se igrajo, in glede oskrbe, ki se posvečuje umebolnim in k zločinu na klonjenjem otrokom.

Izdal je tudi izvestje o zakonih,

ki se tičejo otrok, opisal delo za oskrbo otrok v Združenih državah in drugje; nasvetoval je in sugeriral občinam način, kako naj delo v svojem delokrogu za dobrobiti otrok.

Izdal je tudi brošurice z navodili za matere, kako naj skrb za se in svoje otroke.

Skratka ta Bureau skuša biti neke vrste zamenjalnice vseh informacij, ki se tičejo otrok.

Začetkom drugega leta vojne je Children's Bureau v zvezi z Child Conservation Section of the Council of National Defense priredil kampanjo za Leto otrok, da se čim bolj olajša potreba za oskrbo otrok za časa vojne in mira.

Program kampanje se je nasla na izkustvo, ki ga je ta Bureau pridobil tekom petih let preiskovanja in proučevanja. Ta program je navajal izmed točk, ki jih treba izvršiti v vsaki občini, komur je interes otrok na svetu — se je pridružil stremljenje, da postane ujihovo okrožje boljši kraj za življeno otrok, in sprejeti so bili mnogi praktični načrti za oskrbo otrok. Izmed najbolj vidljivih uspehov Leta otrok so: otroška zdravstvena središča in klinike, večje število krajevnih bolničark, nova igrališča in boljši zakoni za zaščito otrok.

Manj vidljiv, ali izdaleka ne manj vreden uspeh je prepiranje, da je kooperativno delovanje v prid otrokom potreben del v življenu vsake občine, da delo, prizeto tem Leta otrok, mora nadaljevati.

Kakov kažipot v tem delu je ta predstavljajo minimum, kar je Bureau izdal nekoliko knjižic, ki treba narediti v oskrbo otrok. Ta minimalni program je plod konferencij, ki so se vrstile v devetih ameriških mestih ob zavrsitku Leta otrok. K tem konferencam je prisostvovalo mnogo ameriških avtoritet, kakor tudi mnogo tujih gostov, priznanih strokovnjakov glede oskrbe otrok.

Radi tega se mora smatrati ta minimalni program kakor avtorativno navodilo glede tega, kar more imeti ameriški otrok, ako naj raste in se razvije, kakor bi moral.

("Slovenec", 12. okt.)

Columbia

SLOVENSKI REKORDI

DANILOVA PRIRAVLJA VEDNO VESELJE

10 inč 85 centov

NA PLANINAH SOLNCE SIJE.

E-3741 VESELA POSKOČNICA. Polka

Če se glasovi glase tako dovršeno kot sta ženska glasova v tem duetu, vsakogar mika poslušati jih. Če obrnete rekord, boste našli izboren duet harmonike. Poslušali ga boste z istim veseljem kot plesali ob njegovih živahnih zvokih.

TRIJE DRUGI DOBRI REKORDI

UTRIPAJOČE SRCE. Valček. Zvonec
E-4254 solo z orkestrom.

USODA. Polka. Ciganski orkester.

E-4359 VINO

E-4360 MUZIKALNI TAT.

VESELI POTNIKI. Godba.

E-4359 DRSANJE NA LEDU. Godba.

Jazz Godba

ZAHTEVAJTE NOVI KATALOG MEDNARODNIH INSTRUMEN TALNIH REKORDOV.

Vsek Columbia prodajalec bo rad zaigral katerega koli teh rekordov za vas in sicer brezplačno. Dal vam bo tudi seznam Columbia rekordov slovenske godbe. Vprašajte ga zato.

Kadar kupuješ rekord, vprašaj vedno za Columbia rekord in imenuj številko. Paxi na varstveno znakmo na vsakem rekordu. COLUMBIA GRAPHOPHONE COMPANY

GOZDNI ROMAR

FRANCOŠKI SPIBAL GABRIEL PERRY.

Na "Glas Naroda" prevedal G. P.

84

(Nadaljevanje.)

Medtem ko je Kučiljo skušal potolažiti se s pomočjo gotovih sklepov, ki so bili videti pravilni, je Bois-Rose spoznal obrazno barvo prihajajočih.

To so širje jezdeci iz mehiškega taborišča, — je reklo.

Misliš sem si, — je reklo Fabijan. — Kmalu bomo imeli na vratu celo tolpo in ujeli nas bodo kot divje konje v koral.

Tiho, — je odvrnil Kanadee. — Le mene se drži, kadar bo prišel čas, da se izmotamo iz tega težavnega položaja. Nobena stvar ne dokazuje, da se nahajajo za njimi še nadaljni jezdenci in na vsak način bi si ne mogli izbrati nobene boljše postojanke kot je ta višina, kjer se lahko postavimo po robu celemu plemenu divjakov. Zdi se mi, da imajo namen obstati tukaj. Hočem paziti nanje.

Pri teh besedah je legal Kanadee na tla ter se nastanil tako, da je ostala njegova glava skrita med kamenjem, da pa je kljub temu lahko opazoval širji jezdec. Kmalu je bilo čuti v tišini stepne pekete konjskih kopit.

Stari lovec je videl, kako so za trenutek obstali ter se posvetovali, a njih beseda niso segale do njega.

Zakaj smo se ustavili? — je vprašal Don Štefan Diaz, precej nestrpen. — Čas poteka in preveč smo že izgubili.

Previdnost zahteva, da ne korakamo takoj naprej, ne da bi preje preiskali okolice.

Ali ne soglaša opis, katerega nam je dal Kučiljo, z dejanskim položajem?

To je res, a ta vrag se gotovo skriva nedaleč od tukaj, kajti ravnokar smo videli sledove v smeri proti skalam. Mogoče ni sam in dosti imamo povoda bati se ga.

Don Štefan je napravil zaničljivo kretnjo.

Diaz se po mojem mnenju ne moti, — je reklo Baraha. — Nikdo mi ne more ugovarjati, da sem videl na vrhu one skale kot nekega človeka.

Darila, katera so ob vhodu v zaseke položili Indijance, — je reklo Oroche, — dokazujejo, da je ta kraj pogosto obiskan. Ni taka puščava kot izgleda. Indijancev se je treba bolj batи kot Kučilja in življenje Don Štefana se ne sme izpostaviti nevarnosti.

Don Štefan se je tem razlogom uklonil in Bois-Rose je videl, ka ko je dobil Oroche naročilo, naj preiše okolico.

Ah, — je reklo Bois-Rose, — sedaj spoznam med temi jezdenci enega onih, katerega sem videl ponos ob vodnjaku in sicer onega, ki se je pustil nazivati Don Štefanom, ki pa ni nihče drugi kot — Don Antonio de Mediana.... Usoda ga je konečno privredila v naše roke!

— Don Antonio de Mediana! — je ponovil Fabijan. — Ali je to mogoče? Ali se ne motite!

— Da on je. Rečem ti.

Ah, — je reklo Fabijan, — sedaj vidim. Božji prst je bil, ki me je proti moji volji gnal na to prokleto mesto. Duh moje matere — je dostavil tihom. Veseli se v globini svojega groba!

Pepe je molčal, a vspršič imena, katerega je čul, se je istotako vzravnal. Srd je švigel iz njegovih oči in s pogledom je meril razdaljo, ki ga je ločevala od Don Štefana.

— Ne dvigaj se tako pokonec, Pepe, — je reklo Kanadee, — kajti lahko bi te zapazili.

— Ali ne vidite za njimi nikakih drugih jezdecev? — je vprašal Fabijan.

— Od točke, kjer se reka deli pa do sem, vidim le meglo in solnce, a nobenega slovenskega bitja.... če ni, — je nadaljeval Bois-Rose, ki je za trenutek pozorno gledal, — oni črni predmet, ki plava na reki odmrl drevo. Na vsak način pa drevo ali kanoa sledi vodi ter se vsled tega odstranja od nas.

— Kaj za to? — je reklo Fabijan, ki se je bolj brigal za Don Štefana kot pa za oni daljni predmet. — Popisite mi jezdece, ki spremljajo voditelja in iz popisa jih bom lahko spoznal.

— Ah, — je nadaljeval Kandace, — kanoa ali drevo....

Pustite vendar, za božjo voljo, ono daljno stvar, — je reklo Fabijan, ki je postal zelo nestrpen. — Kaj se nam treba brigati za to! Kaj je z jezdeci?

Kar se tiče treh jezdecev, jih ne poznam. Med njimi je še eden, ki juha krasnega konja.

— Rdeče-rjave brve!

— Tako je.

— To je Pedro Diaz.

— Ha, — je nadaljeval Kanadee, — tam je drugi, ki je našel dopadnje nad tem, da si je streljal suknjo.

— To je Oroche, — ga je prekinil Fabijan, — a kaj delajo sedaj? V resnicbi bilo strahopetno, če bi se sedaj ne pokazali, kognam usoda pošilja v roke Don Antonija samega.

— Le počasi, — je reklo Pepe, — jaz imam prav tako kot vi interes na tem, da nam ne ujide, a prenagljenje lahko vse pokvari. Če je človek čakal petnajst let, bo tudi lahko čakal še nadaljnih par minut. — Ali so sami, Bois-Rose, ali pa mogoče vidiš v daljavi ostalo spremstvo?

Pesek se sicer dviga tam dol, a je veter, ki ga dviga. Sami so. Vidite, ustavili so se, da se orientirajo! Ozirajo se na vse strani. Sedaj je stopil mož z raztrgano suknjo s konja ter se bliža seči.

— Da, — je reklo Fabijan, — dosti vzrokov imajo, da se natančeno informirajo. Ali ni med njimi moža v gamuzi (suknji iz jelenove kože), ki juha rmenkastega konja? Če tako, potem je to Kučiljo.

— Ni ga zraven, — je odvrnil lovec, — a glej, mož s suknjo se je sklonil, pobral pesek ter ga vihti v roki. Ha, lopov je našel zlatomajno! — je nadaljeval lovec, — a grdo bi se motil, če ne bom kmalu obračunal z njim.

Zadnji je bil vse tisto. Trije prijatelji sami so zadrljevali sapo. Kanadee pa je kmalu pričel nadaljevati s svojimi opazovanji.

— Zdi se mi kot da se je voda jezera premaknila, — je reklo.

— Mož s suknjo je stopil iz seči. Sedaj govorji z enim svojih tovaršev in oba skačeta kot blazna naokrog. Veselje je oba napravilo norecem in to si lahko mislim. Še nikdar niso ljudje, ki vedno iščejo zlato, našli rova kot je ta tukaj. Sami so in pričel je trenutek, ko jim moramo pojasniti, da pripada ta zlata jama edinole nam. Ne moremo pa kristijanov pobiti kot pse. Pozvati jih moramo, da naj se nam udajdo na milost ali nemilost.

Bois-Rose se je pri teh besedah počasi dvignil. Sličen je bil orlu, ki trese svoje mogoče peruti, predno jih popolnoma razrgne ter plane kot blisek iz svojega vzvišenega gnezda v dolino.

Oroche in Baraha sta bila zadovoljna s preiskanjem okolice, ki je bila videti popolnoma zapuščena. Vsled tega tudi nista zoper zasedla konj, temveč le dala Don Štefanu in Pedro Diazu znamenje, naj prideta za njima.

(Delje prihodnjih)

100 KRON \$ 1.70

(Poština samo 25 centov za vsako sveto)

Povečane cene za večje nakupe.

Glavni Urad
AMERICAN EXPRESS CO.
65 Broadway, New York
Vzpostavljen 1841
Glavnica \$18.000.000.00Božič v domačem kraju!
Denar, katerega pošljete v Jugoslavijo, bo dospel tja ravno ob pravem času za Božič. Če pošljete denar v Jugoslavijo, ga pošljite v obliki Foreign Money Order ali Foreign Draft

AMERICAN EXPRESS COMPANY

ki pošlje več denarja v tuje države kot katrakoli druga bančna naprava.

To veliko in krasno poslopje je zgradila American Express Company in leta 1910.

American Express Company
Foreign Money Order Department65 Broadway, 18 Chatam Square, all 118 W. 20 St
New York New York

Kjerko in kamorkoli pošljate denar, zahtevajte zanje potrdilo American Express Company. To je vam zavarovalnilna proti izgubi.

Konvencija J. R. Z.

(Nadaljevanje.)

Br. Terbovec se ne dotakne tega urada z ozirom na pošiljanje blaga v staro domovino, ampak polaga večjo važnost na to, da bi se upoštevalo nasvetne clevelandskih delegatov z ozirom na nasvet br. Krešića, ki je priporočal gledati Jugoslovanskega informacijskega urada. Če b is prenehala, da je b is prenehala med Jugoslovani, ki delajo za republiko, to je Jugoslovansko Republičansko Združenje in Hrvatski Savez, ki ima v Ameriki kakih 150 podružnic. O prvi organizaciji moram izreči vso mojo pohvalo, ker v resnimi deluje na podlagi, na kateri bi jo moral prizakovati Jugoslovani, da dela. Druga organizacija, kar se tiče članstva je dobro in želi dobro, dočim vlada veliko nezaupanje v organizaciji za njeno vodstvo. Nova nezaupnice izrekajo tem laži-voditeljem dan za dan. Apeliram torej na J. R. Z., kot brat Hrvat, da deluje na to, da se Hrvatski Savez združi z J. R. Z. Moj predlog je, da po tej konvenciji deluje ekssekutiva J. R. Z. kar je v njenih močeh, da se ta želja uresniči.

Br. Judnič podpira ta nasvet, ko mu Muc povdarda tudi to: Mi ne potrebujemo takega urada samo v Clevelandu, mi ga potrebujemo tudi v New Yorku, kakor tudi v drugih večjih naseljibah. Obenem priporoča, da bi se dalo nekoliko časa delegaciji, ki bi pronašla pot, po kateri bi se uredilo enake urade.

Debata je postala zelo živahnja, posegeli so v debato bratje Potočnik, Cankar, Langerholc, Somrak, Ermene, Pogorelec, Vogrič, Mrkar, Kužnik, Mantoni, Bratkovič, Mrmolja, Aleš in Skubie. Mnenja posameznih so različna, kakor tudi nasveti.

Debata je postala zelo živahnja, posegeli so v debato bratje Potočnik, Cankar, Langerholc, Somrak, Ermene, Pogorelec, Vogrič, Mrkar, Kužnik, Mantoni, Bratkovič, Mrmolja, Aleš in Skubie. Mnenja posameznih so različna, kakor tudi nasveti.

Prvi trije delegatje se strinjajo s tem, da se ustanovi v Clevelandu urad, in kaj naj prevzame vsa mogoča in potrebna dela J. R. Z. v bodočnosti.

Noben izmed delegatov pa ne poda pravega načrta, kako naj se ustanovi ta urad, in kdo naj ga ustanovi. Mnenja so, da bi storila to konvencija, kar pa drugi zopet oporekajo.

Br. Somrak pozivlja predsednika k redu, nato govoriti o nameščanju urada J. R. Z. V prvi vrsti pravi, da še ni gotov, ali bi pošiljanje blaga v staro kraj korigito J. R. Z. ali ne. Kajti skušnje učijo, da tako pošiljanje stane deparanje, in da bi bilo to le riskiranje. Nato br. Somrak stavi predlog, da naj ta urad nastavi izvrševalni odbor J. R. Z. v zvezi z okrajnimi organizacijami.

Washington, D. C., 12. nov. — Cene številnih živil so poskočile takem avgusta, a v skorih vseh mestih je bilo opaziti majhno skrčenje cen govejega mesa. Poročilo, katero je izdal urad za delavsko statistiko, kaže naslednja povsodnost.

— Riž in jajca so poskočila za gest odstotkov; krompir in rozine za štiri; zgoščeno in sveže mleko, kava in česplje za tri odstotke; svinjina, surove maslo, fiol in sladkor za dva odstotka; šunka, čaj in margarin pa za manj kot pol odstotka.

Rada bi sezvala za naslov svoje sestrične JOSIPINE KOVAČ, omežene SKUFCA. Pred tremi leti se je nahajala v New Castle, Pa. Prosim onega, ki ve, da mi je naznani, ali naj se sam bese te vrstice, naj se oglasi. — Frank Benigar, Box 567, Point Marion, Pa

(19.21—11)

KAKO RASTEJO CENE ŽIVIL

Washington, D. C., 12. nov. —

Cene številnih živil so poskočile takem avgusta, a v skorih vseh mestih je bilo opaziti majhno skrčenje cen govejega mesa. Poročilo, katero je izdal urad za delavsko statistiko, kaže naslednja povsodnost.

— Riž in jajca so poskočila za gest odstotkov; krompir in rozine za štiri; zgoščeno in sveže mleko, kava in česplje za tri odstotke; svinjina, surove maslo, fiol in sladkor za dva odstotka; šunka, čaj in margarin pa za manj kot pol odstotka.

Rada bi sezvala za naslov svoje sestrične JOSIPINE KOVAČ, omežene SKUFCA. Pred tremi leti se je nahajala v New Castle, Pa. Prosim onega, ki ve, da mi je naznani, ali naj se sam bese te vrstice, naj se oglasi. — Frank Benigar, Box 567, Point Marion, Pa

(19.21—11)

PROSIM, NE POŠLJITE ME IN

ZAHVALJUJEME VAMI

ZAHVALJUJEME VAMI